

Citiți lecția din manual: *Demografia*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Demografia

1. Politica demografică

- 1948-1989 - regimul comunist din România a folosit politica demografică pentru „*construirea socialismului*” și a „*omului nou*” ⇒ invadarea spațiului privat și încălcarea demnității umane, prin confiscarea dreptului cetățenilor de a decide și a libertății de a alege;

- în perioada totalitară, România a cunoscut o creștere demografică semnificativă: de la 15.9 milioane locuitori în 1948, la 23.2 de milioane cetățeni în anul 1989.

- România a trecut în perioada comunistă printr-o serie de transformări demografice semnificative:

I. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1948-1965): după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, statele din Europa s-au confruntat cu o adevărată explozie demografică, iar guvernele naționale au luat măsuri pentru dezvoltarea unor noi politici familiale. În România comunistă, s-au luat măsuri de sprijin pentru creșterea copiilor: introducerea indemnizației de naștere (1950), glorificarea maternității (1951) și acordarea alocației de stat pentru copii (1960). Prin Decretul nr. 463/30 septembrie 1957, regimul totalitar, după model sovietic, a liberalizat întreruperile de sarcină, permițând avortul la cerere. 1965 - Ministerul Sănătății, în studiul *Unele probleme privind dinamica sporului natural al populației din Republica Socialistă România*, a identificat trei cauze majore pentru scăderea numărului de nașteri: socio-economice (industrializarea, colectivizarea, urbanizarea și implicarea femeilor în procesul de producție); socio-culturale (accesul la educație, creșterea nivelului de instruire și diminuarea influenței religiei) și demografice (scăderea numărului de căsătorii, creșterea divorțurilor, migrația și avorturile).

II. Perioada Nicolae Ceaușescu (1965-1989): conform recensământului din 1966, populația României a fost de 19.1 milioane locuitori. Regimul național-comunist și-a stabilit obiective îndrăznețe în materie de demografie, și anume o populație de 25 de milioane în 1990 și de 30 de milioane în anul 2000. Preocuparea majoră a regimului totalitar a devenit astfel creșterea natalității: a fost preamărită familia, a fost condamnat avortul, celibatul și cuplurile fără copii. Autoritățile comuniste, prin Decretul nr. 770/1 octombrie 1966, au interzis avortul, principala metodă de prevenire a nașterilor nedorite, prin Decretul nr. 779/8 octombrie 1966 au modificat Codul Familiei, cu scopul de a îngreuna procedura de divorț și a descuraja desfacerea căsătoriilor, fiind posibil numai în cazuri excepționale (sănătate mintală sau emigrare), au instituit un impozit asupra celibatului și a familiilor fără copii, iar controlul și supravegherea personalului medical, considerat răspunzător pentru scăderea natalității, s-a înăsprit.

2. Stimularea natalității

- 1965-1989 - măsurile de stimulare a natalității s-au manifestat pe două paliere:

a. Imaginea femeii: propaganda de partid, prin intermediul revistei *Femeia*, a schimbat imaginea femeii, văzută ca mamă și muncitoare, înconjurată de copiii, sau țărăncă, simbol al fertilității, al sacrificiului, al devotamentului și al răbdării;

b. Avantaje pentru familii: acordarea de concedii de maternitate, paternale și pentru îngrijirea copilului bolnav, indemnizații pentru familiile de cooperatori agricoli cu copii, ajutoare acordate soțiilor de militari în termen, distincții acordate mamelor cu mai mulți copii (mame eroine), creșterea numărului de locuințe, creșe, grădinițe și îmbunătățirea asistenței medicale pentru mame și copii.

- efectele creșterii rapide a natalității, ca urmare a implementării Decretului nr. 770/1 octombrie 1966, au fost următoarele: s-au înmulțit cazurile de avorturi clandestine, mortalitate maternă și copii abandonați; creșele și grădinițele au fost insuficiente; școlile din mediul urban s-au aglomerat (clase cu 40 de elevi); raportul dintre populația activă (salariați și șomeri în căutarea unui loc de muncă) și cea pasivă (copii și pensionari) s-a dezechilibrat, contribuind la criza financiară din anii 1980.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=JlwceWCtLOU>

https://www.youtube.com/watch?v=VF_-I5P0Ze0

Fișă de lucru: Demografia

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „Tovarășul Nicolae Ceaușescu: (...) Trecem la punctul b. Situația natalității din R.S. România și propuneri de măsuri pentru redresarea natalității din țara noastră.

Tovarășul Alexandru Drăghici: (...) cauza principală este legislația, este decretul acela care a fost emis în 1957 care a încurajat, în afară de scăderea natalității, a încurajat descompunerea în rândul tineretului (...) De asemenea, trebuie să luăm măsuri să oprim divorțurile (...) Nu sunt valabile nici un fel de considerente că de la 40 de ani femeia nu trebuie să nască.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer: (...) Problema scăderii natalității mi se pare îngrijorătoare. Noi am coborât sub media țărilor europene care au un anumit nivel de dezvoltare. Sigur, nu trebuie să tindem să ajungem natalitatea Africii sau a Asiei.”

(Stenograma ședinței Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.)

B. „Am ajuns și noi femeile să fim înregistrate ca vitele, pentru ca <<Cel mai iubit fiu al poporului>> să știe câți copii vor veni pe lume după 9 luni? Mai există vreo țară unde femeile să fie umilite în halul acesta? (...) nu ne puteți obliga să aducem pe lume copii, atunci când nu avem condiții pentru a-i crește în mod civilizat și când nu dorim să avem copii. Mai trebuie să știți că nu toate femeile își doresc copii. Au început deja condamnările la închisoare pentru moașele care se ocupă cu avorturile și pentru femeile care le solicită ajutorul. Știm că, în general, în toate țările avorturile sunt interzise, dar la farmacii găsești tablete pentru a împiedica sarcina. Așa cum astfel de tablete se găsesc și în U.R.S.S., Ungaria, de ce să nu se găsească și la noi?”

EDUCAȚIE PRIN CONTINUT
(Scrisoare adresată Eleni Ceaușescu de Un grup de femei tinere)

1. Identificați, pe baza surselor A și B, „vocile” care vorbesc despre controlul natalității și stabiliți statutul/rolul/funcția pe care fiecare a ocupat-o în societate/stat.

2. Descoperiți în sursele A și B viziunile diferite cu privire la natalitate și precizați, pentru fiecare sursă, perspectiva susținută, emoțiile transmise și atitudinile specifice în raport cu subiectul pus în discuție.

3. Menționați, pe baza surselor A și B, argumentele invocate de fiecare tabără în sprijinul perspectivei susținute.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
8. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
9. Kenyon, Paul, *Copiii nopții: povestea stranie și eroică a României moderne*, Editura Litera, București, 2022.
10. Shafir, Michael, *România comunistă (1948-1985). O analiză politică, economică și socială*, Editura Meteor Press, București, 2020.